

Pöytäkirja

2.5.2024

VN/9187/2021

Kuluttajaturvallisuusasiain neuvottelukunnan kokous 2/2024

Aika torstaina 25.4.2024, klo 13.00–15.00

Paikka TEM, Aleksanterinkatu 4–10, Helsinki sekä Teams-kokous

Teema Palvelut, kuluttajapalveluja koskevan lainsäädäntöuudistuksen tilanne

Läsnä Mikko Holm, työ- ja elinkeinoministeriö (puheenjohtaja)
Tuiro Kerttula, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Ilpo Johansson, Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliitto ry
Johanna Linna, Elinkeinoelämän keskusliitto
Kaisa Mäntynen, Kuntaliitto
Juha Beurling-Pomoell, Kuluttajaliitto
Hannu Rantanen, Varsinais-Suomen pelastuslaitos
Jaana Rajakko, sisäministeriö
Janne Niemelä, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Jussi Poutanen, sosiaali- ja terveysministeriö
Niko Nurmela, Suomen Yrittäjät
Lauri Wilenius, työ- ja elinkeinoministeriö
Sakari Kokkonen, Metsähallitus
Sami Hämäläinen, Matkailu- ja ravintolapalvelut ry
Satu Nissi-Rantakömi, Suomen osuuskauppojen keskuskunta
Jenni Mutka, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Mervi Murtonen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (sihteeri)

Laura Immonen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Mikko Holm avasi kokouksen.

2 Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin. Pöytäkirja julkaistaan [TEM:n hankesivulla](#) ja neuvottelukunnan [Tiimeri-työtilassa](#).

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

4 Lainsäädäntöuudistuksen tilannekatsaus

Lauri Wilenius esitteli lainsäädäntöuudistuksen tilannetta. Uudistusta voi seurata [TEM:n hankesivuilta](#). Kokouksessa esitetyt kalvot ovat tämän pöytäkirjan liitteenä.

Keskeisimmät kuluttajaturvallisuuslakiin ehdotettavat palveluita koskevat muutokset liittyvät esimerkiksi yhdistyspoikkeamaan. Tästä on ollut erillinen kuulemiskierros. Toiseksi lain soveltamisalasta ehdotetaan poistettavaksi omaisuuteen kohdistuvat vahingot. Omaisuudensuojan sisältyminen kuluttajaturvallisuuslakiin on perua niiltä ajoilta, jolloin esim. kuluttajansuojalaissa ei ollut nykyisen kaltaisia omaisuutta suojaavia säännöksiä. Kolmanneksi palveluntarjoajien dokumentointivelvollisuutta ehdotetaan muutettavaksi niin, että turvallisuusasiakirjavelvoitteesta luovutaan ja se korvattaisiin yleisellä turvallisuustoimenpiteiden ja -menettelyiden kirjaamisvelvollisuudella. Lisäksi uutena säännöksenä lakiin ehdotetaan seuraamusmaksua.

Palveluntarjoajan velvollisuuksia ehdotetaan muutettavaksi niin, että nykyiset yleiset velvoitteet erotetaan lakiin omiksi selkeämmiksi säännöksikseen. Laissa annetaan vähimmäisvaatimukset palveluntarjoajille siitä, mihin seikkoihin vähintään tulee kiinnittää huomiota palvelun turvallisuuden varmistamiseksi. Lakiin kirjattavaksi ehdotettava turvallisuuden jatkuva parantaminen tarkoittaa, että ei riitä että joku toimenpide tehdään vain kerran, vaan turvallisuustilannetta on seurattava jatkuvasti, arvioitava toimenpiteiden vaikutuksia turvallisuuteen ja tarvittaessa ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin. Tämä periaate soveltuu kaikkiin lain velvoitteisiin ja palvelun turvallisuutta parantaviin toimenpiteisiin. Minkälaisiin tai kuinka laajoihin toimenpiteisiin palveluntarjoajan pitää ryhtyä, riippuu lain mukaisesti tehdyn riskien arvioinnin tuloksesta ja toisaalta sen arvioinnista, millaiset toimenpiteet ovat kussakin tapauksessa riittäviä, että riskit ovat hyväksyttävällä tasolla.

Ehdotetussa uudessa laissa on kyse vähimmäisvaatimuksista, joilla palveluntarjoajilta edellytetään riittävää palvelun turvallisuuden tasoa, joka on kohtuudella saavutettavissa. Kohtuullisuuden arvioinnissa otetaan huomioon esim. palvelun tyyppi ja luonne, palvelun luonne ja toteuttamisen olosuhteet ja asiakasryhmien erityispiirteet. Lain eri velvoitteiden riskiperusteinen soveltaminen ja suhteuttaminen ehdotetaan kirjattavaksi lakiin aiempaa tarkemmin. On olennaista, että lain velvoitteita sovelletaan eri palveluihin oikeassa suhteessa, tarkkuudessa ja laajuudessa kunkin palvelun riskitason edellyttämällä tavalla.

Tuiri Kerttula kysyi, missä määrin palveluntarjoajan tulee hankkia ulkopuolista osaamista turvallisuusasioissa, jos oma osaaminen ei riitä. Tämä voi tulla kyseeseen esim. huvipuistolaitteiden ulkopuolisen tarkastamisen kohdalla. Lauri Wilenius vastasi, että sääntely on varsin yleistä, jolloin siihen ei tule yksittäisiä palveluita koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä. Turvallisuudesta säädetään kuitenkin myös muussa lainsäädännössä ja lisäksi myös viranomaisten ohjeissa ja alan omissa käytäntösäännöissä niin eurooppalaisesti kuin kansainvälisestikin. Nämä ohjaavat siten tarvittavien toimenpiteiden valintaa ja myös tarvittavan osaamisen arviointia.

Sakari Kokkonen kysyy, mihin riskien arviointi pitää kohdentaa. Esim. ovatko kansallispuiston tuvat erillisiä lain tarkoittamia tuotteita? Lauri Wilenius vastasi, että kulutustavaroita sääntely, joka kuuluu tuoteturvallisuusasetuksen soveltamisalaan, ei kuulu tämän palveluita koskevan sääntelyn piiriin. Lisäksi esim. tupien ja rakenteiden turvallisuudesta säädetään muussa lainsäädännössä kuten ennenkin.

Sakari Kokkonen kertoi tarkemmin valtion uusista retkeilyalueista, jotka on erityisesti suunnattu matkailupalveluiden ja yritysten tarjoamien palveluiden käyttöön. Toimenpiteet turvallisuuden varmistamiseksi jakaantuvat tällaisissa tapauksissa aluetta ylläpitävän tahon ja palveluntarjoajien kesken, niin että ylläpitävä taho voi edellyttää lain noudattamista alueella toimivilta yrityksiltä esim. sopimuksin. Janne Niemelä kommentoi, että sama periaate toteutuu myös esim. yleisötapahtumissa, joissa tapahtuman pääjärjestäjä vastaa kokonaisturvallisuudesta ja tapahtumassa osapalveluita tarjoavat tahot huolehtivat oman toimintansa turvallisuudesta.

Keskusteltiin palvelun yhteydessä asiakkaan käyttöön annettavien tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta. Palvelussa käytettävien tuotteiden tulee soveltua palvelun käyttöön ja täyttää niitä koskevat vaatimukset ja soveltuvat standardit. Kuitenkaan ei ole kyse siitä, että palvelussa käytettäviä tuotteita koskisivat aina samat vaatimukset kuin vastaavia tuotteita markkinoille saatettaessa. Palveluntarjoajan pitää osata valita oikeat tuotteet, jotka soveltuvat palveluun ja seurata niiden kuntoa ja turvallisuutta. Jos jotain tuotetta koskevat turvallisuusvaatimukset muuttuvat merkittävästi, on tuotetta käyttävien palveluntarjoajien oltava tästä muutoksesta tietoinen ja reagoitava siihen asianmukaisesti.

Hannu Rantanen kysyi, miten tapahtumaturvallisuus on huomioitu kuluttajaturvallisuuslain uudistuksessa. Lauri Wilenius vastasi, että muutoksia ei ole sikäli tulossa, että palveluita koskeva laki on jatkossakin toissijainen ja jälkikäteen muuhun lainsäädäntöön nähden, eikä sisällä lupa- tai hyväksyntämenettelyitä. Janne Niemelä kommentoi, että nykyisinkin Tukes voi tehdä tapahtumiin proaktiivista valvontaa ja pyytää esim. turvallisuusasiakirjan tai turvallisuussuunnitelmia nähtäväksi ennen tapahtumaa.

Mervi Murtonen kysyi, miten kuluttajaturvallisuuslain neuvottelukunnasta on ajateltu säädettävän uudessa laissa. Lauri Wilenius vastasi, että neuvottelukuntaa koskevan säännöksen on ajateltu pysyvän samana kuin nyt ja sitä

koskeva kirjaus tulee vain kulutustavaroita koskevaan kansalliseen lakiin, mihin kokonaisuuteen se istuu parhaiten. Mikko Holm kommentoi, että yleisemminkin arvioidaan tällä hetkellä sitä, mitä neuvottelukuntia jatkossa tarvitaan. Jotkut neuvottelukunnat ovat toistaiseksi lepäämässä ennen kuin asiasta linjataan yleisemmällä tasolla.

Mikko Holm kommentoi, että palveluiden turvallisuutta koskeva laki on turvaverkkosäätelyä nyt ja jatkossakin. Tämä tarkoittaa sitä, että sääntely on paikoin hyvin yleistasoista, mutta yleisistäkin säännöksistä pitää saada muotoiltua riittävän selkeitä ja käyttökelpoisia sekä palveluntarjoajien että valvojan viranomaisen näkökulmasta. Tätä yritetään uudistuksessa parantaa nykyisestä. Lisäksi velvoitteiden modernisoinnissa kiinnitetään huomiota siihen, että sääntely pysyy kohtuuden rajoissa ja on hyväksyttävää. Kyse on turvallisuuden riittävyyden ja hallinnollisen taakan tasapainottelusta.

Jaana Rajakko kysyi, millaisia kommentteja välikuulemiskierrokselta saatiin yhdistyspoikkeamaan liittyen. Lauri Wilenius vastasi, että lausuntokierros kohdennettiin suurille kattojärjestöille, joiden piiriin kuuluu paljon lain soveltamisalaan kuuluvia yhdistyksiä. Lausunnot ja niistä tehty tiivistelmä ovat luettavissa [hankesivuilla](#). Yleisesti lausunnoissa suhtauduttiin kriittisesti ehdotukseen. Mukana oli tosin myös ehdotusta puoltavia kommentteja.

Yhteenvetona todettiin, että valmistelutyö jatkuu ja etenee ensisijaisesti kohti lausuntokierrosta. Kireään aikatauluun on ensisijaisesti vaikuttanut se, että yleinen tuoteturvallisuusasetus astuu voimaan 13.12.2024. Asiaan palataan syksyn kokouksissa.

5 Kooste Tukesin valvontahavainnoista 2018–2023

Janne Niemelä esitteli Tukesin lakihankkeen sihteeristöltä saamaa toimeksiantoa Tukesin palveluihin kohdentamasta valvonnasta vuosina 2018–2023. Muistio on tämän pöytäkirjan liitteenä.

Kaisa Mäntynen kysyi, miten Tukes näkee uuteen lakiin ehdotetun kirjauksen siitä, että vaatimus turvallisuusasiakirjasta muutettaisiin yleiseksi kirjaamisvelvoitteeksi. Janne Niemelä kertoi, että Tukesin havaintojen mukaan turvallisuusasiakirjan merkitys turvallisuuden kehittämisessä jää nykyisellään varsin kevyeksi. Siksi Tukesissa nähdään tarkoituksenmukaiseksi, että laissa annettaisiin pykälätasolla selkeitä tehtäviä palveluntarjoajille, jotka sitten pitää myös kirjata. Kirjaamisen tapa olisi kuitenkin palveluntarjoajan valittavissa ja integroitavissa muuhun olemassa olevaan dokumentaatioon. Tällä toivotaan sitä, että asiat olisivat paremmin osa palveluntarjoajien arkea ja että ne menisivät paremmin käytäntöön kuin erillisenä turvallisuusasiakirjana.

Sakari Kokkonen kommentoi, että esimerkiksi kansallispuistoille tehdään kohdekohtaisia turvallisuusarviointeja ja jo aiemmin käytyä keskustelua Tukesin kanssa kannattaa jatkaa aiheesta. Kun esim. kansallispuistoja on kymmenittäin, niin on huolehdittava myös arviointien tasalaatuisuudesta ja yhdenmukaisuudesta. Keskusteltiin siitä, että olisi hyvä tarkentaa Metsähallituksen ja Tukesin välillä linjaus riskien arvioinnin ja turvallisuusasiakirjan laatimisesta viimeistään siinä vaiheessa, kun uuden lain tarkemmat velvoitteet ovat selvillä.

Sami Hämäläinen kysyi, onko joku erityinen toimiala tai palveluiden tyyppi, jossa olisi turvallisuuteen liittyviä ongelmia? Janne vastasi, että matkailupalveluissa ovat haasteena sekä ulkomaiset että kotimaiset palveluntarjoajat, jotka tähtäävät vain lyhytaikaiseen voittojen tavoitteluun, eivät tunne vaatimuksia tai noudata niitä. Huvipuistosektorilla haasteena ovat huvilaitteiden ulkopuoliset turvallisuustarkastukset, joiden toteutuessa vaihtelevasti on vaikea tällä hetkellä sanoa, millä tasolla huvilaitteiden teknisen turvallisuuden osalta ollaan muihin maihin verrattuna. Ulkopuolisia tarkastuksia koskevan lainsäädännön osalta tilanne on Suomessa erilainen kuin muualla Euroopassa. Kuntien palveluissa haasteena on uimarantojen uinninvalvonnan epätasainen toteutuminen valtakunnallisesti ja myös ilmoitusvelvollisuuden huono toteutuminen kuntien palveluista. Moottoriurheilussa huolena on katsojaturvallisuus, josta ollaan parhaillaan laatimassa uutta ohjeistusta yhdessä kolmen suurimman ralliliiton kanssa.

Janne Niemelä antoi SUH:lle kiitosta siitä, että siellä ollaan aloittamassa rantaturvallisuuden uudenlaista riskien arvioinnin ja turvallisuussuunnittelun konsultointipalvelua, mikä osaltaan tukee uimarantapalveluiden turvallisuutta.

Mikko Holm kommentoi, että jokainen onnettomuus maksaa ja olisi kiinnostavaa saada tietoa onnettomuuksien taloudellisista kustannuksista. Mervi Murtonen kommentoi, että vertailukohtaa voisi hakea esim. työturvallisuudesta, jossa on jo pitkään laskettu työtapaturmien ja työpaikkakuolemien kustannuksia.

6 Vakioaiheet

-

7 Muut asiat

Suomen Yrittäjät on nimennyt Niko Nurmela Karoliina Katilan tilalle neuvottelukunnan jäseneksi.

Tuiri Kerttula on jäämässä Tukesista eläkkeelle 42 valtiolla palvellun vuoden jälkeen. Tuiri kiitti neuvottelukuntaa mielenkiintoisista keskusteluista. Mikko Holm kiitti neuvottelukunnan varapuheenjohtajana toiminutta Tuiria neuvottelukunnan puolesta ja toivotti hyviä eläkepäiviä.

8 Seuraava kokous

Tuoteteeman kokous järjestetään alkusyksystä 2024. Tarkempi ajankohta ilmoitetaan erikseen.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.53.

Liitteet kokouksessa esitetyt kalvot ja muistio Tukesin valvontahavainnoista

Jakelu neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet

Tiedoksi -